

МАЗУР В.О., учениця 10 класу

Науковий керівник – ПАЛІЙ Ж. О., вчитель біології

Хоровецький ліцей Улашанівської сільської ради Шепетівського району Хмельницької області, Україна

ВИВЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВЕДЕННЯ ЦЕСАРОК У ДОМАШНІХ УМОВАХ У СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ

Більшість людей в домашніх умовах розводять звичну живність: курей, качок, свиней, овець, кролів, гусей. Але є такі господарства, що цікавляться розведенням більш екзотичних птахів – перепелів, цесарок, фазанів і павичів.

Цесарка звичайна – це одомашнений птах, переважно м'ясного типу спрямованості. Продуктивність цих птахів на порядок менша, ніж продуктивність домашніх курей, однак смакові якості м'яса значно вищі в порівнянні з курячим. Якість яєць приблизно на тому ж рівні. Середня вага дорослих цесарок становить, 1,3–1,7 кілограм (самців), 1,6–2,0 кілограма (для самок). Характерна особливість для цесарок: птиці жіночої статі трохи більші за самців. Маленькі цесарята, у віці 1 доби важать приблизно 27–29 грамів, а тримісячні вже близько 1–1,3 кілограма. Це говорить про те, що цесарки дуже швидко ростуть і набирають масу дорослої птиці. Тому, якщо утримувати цесарок тільки заради м'яса, то не раціонально їх тримати довше 3–4 місяців. Несучість цесарки залежить від її породи. Однак середнє значення для різних порід становить від 60 до 130 яєць за рік. Крім того, у господарствах цей вид птахів можна використовувати як засіб біологічного захисту культурних рослин від комах-шкідників. Адже доведено, що ці птахи здатні поїдати дорослих особин і личинок колорадського жука.

Метою нашого дослідження стало вивчити особливості розведення цесарки звичайної (лат. *Numida meleagris*) в домашніх умовах у сільській місцевості нашого регіону.

Об'єктом дослідження було обрано сімейство цесарок, що вирощуються в одному з домашніх господарств села Хоровець Шепетівського району Хмельницької області.

Предмет дослідження – вивчення необхідних умов культивування та можливостей розведення цесарок в умовах домашнього господарства сільської місцевості нашого регіону.

Для досягнення поставленої мети нами було вирішено такі **завдання**:

- вивчення умов утримування цесарок;
- підбір кормової бази цих птахів;
- дослідження особливостей розмноження цесарок у неприродньому для них середовищі.

Для вирішення поставлених завдань нами було використано метод моніторингового дослідження за сімейством цесарок одного із домашніх

господарств села та порівняння умов їх розведення з природними умовами, типовими для диких форм цього виду.

В результаті нашого спостереження було виявлено, що ці птахи потребують більш ретельного догляду, значно вищого теплового режиму та довшого світлового дня, ніж свійські птахи нашої місцевості, оскільки їх дикі форми походять з Африки. Так, для молодих цесарок світловий день повинен тривати близько 20-ї години, потім його можна скоротити до 16-ти. У зимовий час для пташника потрібно використовувати світлодіодну лампу. При цьому в вольєрі для цесарок потрібно залишати і тіністі місця, щоб птахи могли самі для себе регулювати температуру тіла. Пташеняттам необхідна температура $+30^{\circ}\text{C}$, дорослим цесаркам – близько $+18^{\circ}\text{C}$. Навіть у заморозки в пташнику не повинно бути холодніше за $+15^{\circ}\text{C}$. Розведення цесарок у домашніх умовах передбачає також наявність великого вольєра. Адже у теплу пору року до самих заморозків птахи ночують на вулиці, для цього люблять підійматися на дерева. Щодо кормової бази, то кращий корм для цесарок – це зернові (кукурудза, овес, ячмінь), морква, зелень, конюшинове сіно, подрібнена хвоя, рибне борошно. Годування цесарок потрібно проводити три рази на день (в 6 ранку, о 12 годині і о шостій вечора). Вранці та в обід найкраще годувати птахів вологою мішанкою з дріжджами і соковитими кормами (овочі, трава), а ввечері – зерном. За рік дорослий птах з'їдає близько 33 кг зернових кормів. У добу на одну цесарку потрібно 76 г зернових кормів і 4 г – тварин. У період яйцекладки самка потребує збільшення харчування (100 г зернових і вже 15-20 г – тварин). Маленьких цесарят найкраще годувати подрібненими вареними яйцями, змішаними з хлібними крихтами. Можна намочити хліб в молоці. Уже в 3–4 місяці можна починати їх відгодівлю за схемою, наведеною вище.

Цікавим є розмноження цесарок. Яйця цих птахів є трохи менші, ніж курячі, їх вага становить близько 40-45 грам. Відрізняються особливо міцною шкаралупою. Тому яйця можна без побоювання зберігати до півроку при низькій температурі – від 0 до 9 градусів. Значна відмінність їх яєць від курячих в тому, що в них підвищений вміст вітаміну А, каротиноїдів. Коли у цесарок настає час шлюбних ігор, їм необхідно надати достатньо місця. Якщо на 1 м^2 живуть більше 5 птахів, то вони практично не спаровуються і яйця дуже рідко бувають запліднені. Тому для отримання запліднених яєць необхідно тримати одного самця на 4–5 голів самок. Для інкубування, яйця домашньої цесарки, збирають зазвичай до 12 годин дня і кладуть в спеціальні осередки гострим кінцем вниз. Не рекомендується збирати яйця для інкубації після або під час дощу. Тому що шкаралупа яйця буде сильно забруднена і через неї буде погано проходити повітря, і ембріон може задихнутися. Зберігати яйця для інкубації слід не довше семи діб з температурою $2-7^{\circ}\text{C}$. При хороших умовах утримання домашні цесарки починають нестися у віці 28–34 тижнів.

Отже, провівши відповідні спостереження, ми можемо зробити висновок, що розведення цесарки звичайної в умовах домашнього господарства сільської місцевості нашого регіону є цілком можливим. Воно не потребує великих економічних затрат і є таким же доступним, як і розведення, звичних для нас, свійських птахів.

УДК 636.2.034.082

МАКОВІЙ Станіслав, здобувач II курсу магістратури спеціальності «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»
 Науковий керівник – **ДИМЧУК Анатолій**, канд. с.-г. наук, доцент
 Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
 м. Кам'янець-Подільський, Україна

ВІДТВОРНА ЗДАТНІСТЬ КОРІВ РІЗНИХ ЛІНІЙ УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ

Проблема підвищення продуктивності та збільшення виробництва продукції тваринництва є актуальною, особливо в останні роки. Це зумовлює необхідність значного підвищення рентабельності та ефективності молочного скотарства, створення конкурентоспроможного тваринництва за інтенсивних технологій виробництва продукції.

Основна причина зниження відтворювальної функції полягає у невідповідних умовах утримання, годівлі і фізіологічних потреб тварин за підвищення молочної продуктивності, внаслідок чого порушується обмін речовин. Недостатній і незбалансований раціон зумовлює тривалий негативний баланс енергії, затримку охоти, зниження статевої активності, імунітету тварин та втрати продуктивності.

Основою розвитку тваринництва в Україні є відтворення поголів'я великої рогатої худоби. Відтворна здатність тварин є однією з найважливіших їхніх господарсько-біологічних і селекційних ознак.

За останні роки показники відтворення у великої рогатої худоби мають тенденцію до зниження: зменшується вихід телят від кожної корови, подовжується час настання першої статевої охоти, сервіс-періоду, зменшується кількість корів, які запліднюються за першого осіменіння. Тому, щоб ведення тваринництва у господарствах усіх форм власності було рентабельним і прибутковим всі сили та науковий досвід учених і науковців спрямовані на поліпшення показників відтворення корів.

Відтворну здатність корів оцінювали за віком першого отелення, тривалістю сервіс-, сухостійного і міжотельного періодів, коефіцієнтом відтворної здатності на матеріалах зоотехнічного та племінного обліку на поголів'ї тварин подільського заводського типу української чорно-рябої молочної породи в умовах СВК «Лабунський» Шепетівського району Хмельницької області.